

POGROMIĆ (46) *vb pf*

Oba o jasne.

inf pogromić (4). ◇ *fut 1 sg* pogromię (1). ◇ *3 sg* pogromi (2). ◇ *1 pl* pogromimy (1). ◇ *3 pl* pogromią (1). ◇ *praet 2 sg m* pogromiłeś, -eś pogromił (2). ◇ *3 sg m* pogromił (13). *f* pogromiła (5). ◇ *1 pl m pers* -chmy pogromili (1). ◇ *2 pl m pers* -ście pogromili (1). ◇ *3 pl m pers* pogromili (5). ◇ *plusq 3 sg m* był pogromił (1). ◇ *imp 2 sg* pogróm (1). ◇ *con 3 sg m* by pogromił (2). ◇ *impers praet* pogromi(o)no (2). ◇ *con* by pogromi(o)no (1). ◇ *part praet act* pogromiwszy (3).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów; WerReguła 155 z RejZwierc 154).

1. Pokonać, zadać klęskę, zwykle na wojnie; *cladem facere, conficere, effligere, foedare, fundere, opprimere, profigere, prosternere, protelare, proterere, sternere, stragem dare a. edere a. facere Cn [w tym: kogo, co (37)] (38)* : SZkänderbek Afzemleká z woýfkíem gdy pogromił/ Tureckiego Hetmáná/ áz do miáftá gonił. *RejZwierc 21v, 45, 46; BielKron 311v marg; RejZwierc 185v; BielSpr 67v; BiałKaz L3; Pod wieczór Iámuzius niech poydzye zápáły/ Prętko będye we błocie pogromią tho náłzy PaprPan R4v; StryjKron 255, 270, 416, 617 marg, 752; Pod Ruffá łudzy twoi Mołkwę pogromili Y więźniów do namiotu twego náwodźili. KochJez B3v; WyprPl C2; KołakCath A4v [2 r.]; KlonKr D3, D3v.*

W połączeniu szeregowym (1): Owa krotce powiedáiąc/ poráził [Jefte]/ pogromił/ pobił ony wśzytki nieprzyjaciele swoie. *RejPos 343.*

Zwroty: »na głowę pogromić« (1): Iákoż tego dokazał [Hannibal] bo ich wiele pobił/ A ták práwie ná głowę wśzytki był pogromił. *PaprPan Hh3.*

»nieprzyjacioły pogromić« [szyk zmienny] (2): *RejPos 343; RejZwierc 115v; A wśázke y ták ták się wam fortunnie wodźiło zeście nietylo nieprzyjacioły wálze pogromili ále teź Pány y Woiewody im dawáli. BiałKaz L3.*

Szeregi: »pogromić i odpędzić« (1): ludzi iego część niemáłą/ gdy sie gwałtem do Kráková wedrząc chćieli/ [...] pogromił y odpędził *SarnStat 1051.*

»pogromić, (i) pobić« [szyk 1:1] (2): Drudzy teź wżgárdziwśy ono święthe powołanie iego/ y ługi iego [Kościoła] iedny pogromili/ drugie teź pobili. *RejPos 237v; StryjKron 330. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

»pogromić i rozproszyć« (1): Ták zaráz niedopusćiwśy im wytchnienia Tátárowie świeży ná łpracowanych y drogą zemdlonych vderzyli/ á pogromiwśy/ y rośprośzywśy Połowcow/ potym Rułkie woýfká łatwo poráźili *StryjKron 260.*

Iron. (1): Konwie miáfto proporców zá rycerzmi nołżá/ Wierę ku tey potrzebye y drudzy sie profzá. Bochmy potym w vlicach y pły pogromili/ Kęfego poimáli/ á łzárká zábili. *RejWiz 97v.*

Przen (4) : O nędzna mizeryo/ o pycho nádęta/ O bezecna śwawola/ á zła myłł przekłęta. A ktoźby to mogł zliczyć/ co nas pogromiła/ A z rośkofzy ná fregość wieczną wypędziła. *RejWiz 169; GrochKal 12.*

a) *Rozwalić, przewracać (2)* : [Aż Pan Bóg poganina wystawił nam cnego, Pogromiwszy Perkuny, stare boźki jego *PismaPolit 13.*]

W połączeniu szeregowym (1): Szedłszy [Chrystus] do domu onego ku chwale fwey zbudowanego/ [...] wnet pogromił/ pobił/ wymiotał/ wypędził ony bluźnierze wizytki/ ony targownicy/ łzemrące/ ony wymyślące z niego *RejPos* 198.

Szereg: »pogromić i wymiotać« (1): NA on czas gdy Pan wšedłszy w kościół Sálomonow/ nálażł w nim nierząd wielki á ono bluźnirstwo/ y ony rozmaíte kupiectwá [...]. Tám z wielkim fwym rozgniewaniem to pogromić y wymiotać raczył *RejPos* 259. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

a. O Bogu (6) : Pogromiłeś ty Panye w gnyewyie fwym narody *LubPs* Cv, Mv.

Szeregi: »potłuc a pogromić« (1): A wy krolowie zyemłcy vcziecie łie á lękaycie łie przyšłego krolá tego/ á vpadaycie pilnie przed nogi iego/ áby kiedy rozgniewawšy łie nie potłukł á nie pogromił was w możności łwoiey. *RejPos* 272v.

»potrzeć a pogromić« (1): A potym wełołym łercem będzim łpiewać s tymże Dawidem ony wdzięczne piołnki iego kthore on łpiewał po połtráchoch łwoich/ dziekuiąc Pánu łwemu/ iż on łam raczył połhrzeć á pogromić wšytki łprzećiwniki náłze *RejZwierc* 265v.

Przen (2) :

W połączeniu szeregowym (1): doczekálichmy iuż [...] tego wybáwiciela náłzego/ ktory łie nam iuż s tey pánienci národzić raczył/ s tych pewnych od Pána obyetnic twoich: ktory nam iuż potárł/ pogromił/ á potłumił ty wšytki łrogie nieprzyiaciele náłze/ ták widome iáko y niewidome. *RejPos* 271.

Szereg: »pogromić a zniszczyć« (1): Nadobne przywiedzenie/ áby pan rołpomniawšy ná tę możność łwą/ pogromił á zniłczył thy márne głowy bluźnirzow/ ktorzy zatłumiáią chwałę imienia iego. *LubPs* R3v marg.

2. Udzielić surowej nagany, skarcić (7) :

pogromić kogo (6): Wierę iuż iedźmy rządnie/ á pyełze pogromić/ Niech tych gęši przełtána/ ciągnąc w drogę gonić. *RejZwierc* 102v; IVliuż pirwšy [...] pogromił thy ktorzy nád iego wołá czynili Synod w Antyocenie około łekty Arryanow. *BielKron* 156v; *RejPos* 213v; *RejZwierc* 106v, 154, 200v.

pogromić co (1): Co łię godzi trochę rozłzerzyć/ y duchem káznodźieyłkim/ iáko wielkie/ y vtrátę ludu Bożemu przynołzące/ grzechy pogromić *SkarKazSej* 691b.

Szereg: »pogromić, pofukać« (1): Przybiegłá na ratułz/ pogromiła/ pofukála vłthráłzone chłopcy ony/ mowiąc: [...] *RejZwierc* 154.

3. Przestraszyć, przerazić [kogo] (1) : Ze przyidę nań á on łpracowány/ y opuściwšy ręce/ á (ták) pogromię go [a przełtráłzę go *BibRadz*; *et terrebo eum*]/ że vćiecze wšytek lud ktory przy nim *BudBib* 2.Reg 17/2.

Synonimy: 1. pobić, pokonać, poranić, porazić, zwyciężyć; 2. poganić, pokarać, połajać, zganić; 3. przerazić, przestraszyć.

Formacje współrdzenne cf GROMIĆ.

Cf POGROMIENIE, POGROMIONY